

Ed van Eeden

Cybercrime

Taskforce Zuid



Met een grote thermoskan vers gezette koffie loopt Tessa van Haerlingen goedgehumeurd de trap op. Het is zomer, ze heeft haar zonnige huis voor zich alleen en ze heeft zin in haar werk. Wat wil een mens nog meer?

Neuriënd installeert ze zich in haar werkkamer. De koffiekant en haar favoriete kattenmok binnen handbereik op het grootste van haar twee bureaus. Daar staan twee brede beeldschermen te wachten op haar inbreng. En het uitzicht vanuit haar openslaande ramen is rustgevend en opwekkend: een pleintje met veel groen, wat geparkeerde auto's en een speeltuintje.

Ruim twee jaar geleden is ze hierheen verhuisd, om dichterbij haar geliefde te gaan wonen. In het begin miste ze Amsterdam wel, vooral het uitgaansleven. Maar inmiddels vindt ze het prima om in het centrum van Valkenswaard te wonen. Eigenlijk heeft ze daar nooit spijt van gehad. En haar twee katten hebben hier in elk geval alle ruimte: dat was in Oud-West wel anders.

Ze schakelt alle apparaten op haar grote bureau in, vult haar mok en draait dan haar bureaustoel een halve slag. De katten zijn haar naar boven gevolgd, zoals elke morgen. Ze kunnen beneden vrijuit naar buiten, maar blijven overdag meestal bij haar in de buurt, zoals ze dat op haar Amsterdamse bovenetage gewend waren.

Om aan hun dagelijkse achttien uur slaap te komen hebben ze het zich meteen gemakkelijk gemaakt op hun vast plekken: de dikke rode Meneer van Kierpesteijn ligt opgerold in de vensterbank, terwijl de veel kleinere en slankere Juffrouw Nooitgedacht naast het toetsenbord op het houten blad van het bureau aan de andere kant van

de kamer zit, met haar staart om haar poten gekruld. Allebei dommelen ze.

Terwijl ze afwacht totdat haar twee beeldschermen de dagelijkse opstartroutine doorlopen hebben, haalt Tessa haar notitieboekje uit de borstzak van haar linnen overhemd. Gisteravond had ze al een paar aansprekende reclameteksten bedacht voor de drogisterijketen die een van haar grootste klanten is. En vanochtend onder de douche had ze daar nog een mooie woordspeling bij bedacht: ‘Vloeibare zeep, daarin zit hem de kneep!’ Ideaal voor de nieuwe folder van De Natuurgaper.

Haar eerste jaar als zelfstandige was niet makkelijk geweest. Het reclamebureau in Bos en Lommer, waar ze vanuit de stage in haar laatste studiejaar was blijven werken, had haar altijd een veilige plek geleken. Aangemoedigd door Rudy, haar vriendin, was ze toch voor zichzelf begonnen. En dat pakte bijzonder goed uit, zeker sinds ze in Valkenswaard woonde. Alles lijkt hier mooier, lichter en beter te zijn, zowel in haar freelancepraktijk als in haar persoonlijke leven. Ze voelt zich bevoorrecht.

In haar notitieboekje bladert ze naar de ideeën die ze gisteravond heeft opgeschreven. Rudy had het belachelijk gevonden dat ze tijdens hun maaltijd in hun favoriete eetcafé toch met haar werk bezig was geweest. Dat kon Tessa niet schelen, want ideeën komen nu eenmaal wanneer ze komen – als je ze dan niet vastlegt, ben je ze later misschien kwijt. En geef toe: dat zou zonde zijn.

Tevreden kijkt ze naar de oogst van de avond tevoren. Mooier kun je een dag bijna niet beginnen: ze is hier echt goed in geworden. Als vanzelf begint ze weer te neuriën.

Er verschijnt een boodschap midden op het beeldscherm dat recht voor haar staat. Tessa zet haar computerbril op en buigt iets naar voren om te lezen wat er staat.

Je documenten, foto's, databanken en andere belangrijke bestanden zijn door ons versleuteld en geblokkeerd. Om ze ooit nog te kunnen gebruiken moet je onze aanwijzingen nauwkeurig volgen.

Daarop volgen gedetailleerde instructies om een haar onbekende internetbrowser te downloaden en te surfen naar een website die decryptozxybarc.onion heet.

Als verdoofd staart Tessa naar het beeldscherm. Hier heeft ze wel eens van gehoord, maar ze had nooit gedacht dat zo iets haar zou treffen. Als ze niet meer bij haar bestanden kan, is dat een regelrechte ramp: dan gaat er een onafzienbare hoeveelheid werk verloren. Bijna mechanisch volgt ze de aanwijzingen uit het bericht.

Op de website vindt ze een vriendelijke begroeting, in het Engels. Met daarbij de instructie om een bitcoin over te maken. *Anders blijven je bestanden voor altijd versleuteld en geblokkeerd.*

Tessa slikt, leunt achterover in haar bureaustoel en brengt met een lichte kreun haar hand naar haar voorhoofd. Allebei de katten doen hun ogen open en kijken haar opmerkzaam aan.

‘Eén bitcoin,’ zegt ze hardop. ‘Dat staat gelijk aan een paar maanden omzet.’

Dan pakt ze haar mobiel en belt ze Rudy.

‘Hoi meisje, ik ben wel aan het werk, hè?’ klinkt de stem van haar geliefde.

‘Ik weet het, Ruud. Maar ik heb hulp nodig.’

‘Wat is er aan de hand dan?’

‘M’n computer. Ik ben bang dat hij een virus heeft of zo. Ze hebben al mijn bestanden versleuteld. En nu willen ze geld.’

‘Doe niks! Ik kom er nu aan.’

‘Oké.’

Tessa legt haar mobiel neer en staart verslagen van het ene beeldscherm naar het andere. Ze probeert een paar tekstbestanden op te roepen, maar krijgt steeds een foutmelding.

Dan schrijft ze haar knijpzeepvondst snel op in haar notitieboekje. Anders is die straks ook nog weg.

‘Stratum is toch een wijk?’ vraagt Fenny Folman, terwijl ze naast Hans van Wely gaat zitten aan een tafeltje met parasol op een terras, niet ver van een grote kerk.

Van Wely wacht even tot ook Jur Goudriaan heeft plaatsgenomen en wenkt dan een ober die bij de deur van het café staat te praten met een jonge vrouw, die net als haar collega gekleed gaat in strak zwart-wit.

‘Een veelgemaakte fout,’ antwoordt hij vervolgens. ‘Stratum is een stadsdeel aan de zuidkant van het centrum. Daar vind je onder meer het Witte Dorp. Weleens van gehoord?’

Folman trekt een grimas om te laten zien dat het haar onbekend voorkomt.

‘Dat is nou precies de reden waarom ik jullie deze spoedcursus Eindhoven laat doorlopen,’ zegt Van Wely.

Bij de ober bestelt hij drie Witte Dames.

‘Dat moeten jullie gedronken hebben!’ voegt hij daaraan toe. ‘Echt lekker. Wordt hier gemaakt in de Stadsbrouwerij. En is genoemd naar het oude hoofdkantoor van Philips, wisten jullie dat?’

Folman en Goudriaan wisten het niet.

‘En het is zeker net zo verplicht als dat worstenbroodje en die portie friet die je ons hebt laten eten voor het concert,’ veronderstelt Goudriaan.

‘Precies!’ beaamt Van Wely met een tevreden glimlach. ‘Jullie wonen nu in Eindhoven, en dan is het ondenkbaar dat je nog geen patatje van Zwerts en geen Houben-worstenbroodje gegeten hebt. Dat kan gewoon niet.’

‘Voor je het weet, moeten we ook nog mee naar carnaval,’ zegt Goudriaan, terwijl hij zich achterover in zijn stoel laat zakken.

‘Dat hoort erbij,’ vindt Van Wely. ‘En het Eindhovense Bevrijdingsfeest, natuurlijk. En eigenlijk hadden jullie hier twee jaar geleden moeten zijn, bij de viering van het honderdjarig bestaan van de stad. Toen stond hier het hele Stratum stampvol, elke avond!’

‘En net zei je nog dat Stratum in het zuiden van Eindhoven ligt,’ werpt Folman tegen.

Van Wely zucht en kijkt haar hoofdschuddend aan. ‘Dit is Stratumseind, Fenny! De langste kroegstraat van Nederland! Meer dan tweehonderd meter, vanaf de Catharinakerk helemaal tot aan de Dommelbrug. Ik heb ze nooit geteld, maar er moeten hier wel een stuk of vijftig cafés zijn, al heb ik ze nog altijd niet allemaal bezocht.’

‘Maar je zei echt Stratum,’ protesteert ze.

‘Omdat er geen enkele Eindhovenaar is die voluit “Stratumseind” zegt, natuurlijk! Iedereen noemt het Stratum!’

Als de ober de drie glazen witbier op hun tafeltje heeft gezet, heft hij het glas.

‘Proost! Op jullie Eindhovense inburgering!’

‘Waarom moeten alleen wij daar eigenlijk aan meedoen?’ vraagt Goudriaan tussen twee slokken door. ‘Lekker bier, trouwens.’

‘Dat zei ik toch! De Witte Dame is onweerstaanbaar,’ antwoordt Van Wely triomfantelijk. ‘En ja, ik had de anderen ook gevraagd. Maar Meryem is natuurlijk op vakantie en Mounir wilde niet.’

Folman glimlacht. Meryem Trabzondeniz, de brigadier van hun eenheid, brengt momenteel inderdaad haar jaarlijkse bezoek aan haar familie in Turkije. En Mounir Abdellaoui was vanochtend bij haar komen vragen of hij zich mocht excuseren voor deze avond, omdat zoiets echt niets voor hem was. Natuurlijk had ze daarmee ingestemd.

‘Chantal heeft zich ook afgemeld,’ vertelt ze. ‘Die zit midden in het gedoe rond haar scheiding. Volgende keer graag, zei ze.’

‘Volgende keer?’ reageert Goudriaan geschrokken. ‘Komt er een volgende keer, dan?’

Van Wely grijnst breed. ‘Er zit weinig anders op, Jur. Want volgens mij zijn jullie nog lang niet genoeg ingeburgerd.’

‘Dan hoeven we toch niet weer naar een concert van Guus Meeuwis, hè?’ vraagt Goudriaan een beetje benauwd.

‘Groots met een zachte g!’ reageert Van Wely lachend, terwijl hij zijn glas heft. ‘Kedeng, kedeng!’

‘Ik had nooit gedacht dat ik vanavond in het Philips Stadion terecht zou komen,’ antwoordt Folman, terwijl ze zijn voorbeeld volgt. ‘Dat had je goed geregeld, Hans: het was niet echt mijn muziekmaak, maar wel een belevenis. Wat een enthousiasme bij al die mensen. Zelfs ik heb meegezongen. Ik voelde me ineens een echte Eindhovenense.’

Ook Goudriaan houdt zijn glas omhoog. ‘Maar ik ga beslist niet naar het Evoluon. Daar ben ik als jongen al geweest met een schoolreisje,’ zegt hij. ‘Alaaf!’

Met een zucht zet Van Wely zijn bierglas weer op tafel. ‘Alaaf, zegt die westerling. Bij ons heet dat salaai, man! En dat zeg je bovendien echt alleen maar tijdens carnaval. Onthou dat nou, anders wordt het nooit wat met je Eindhovense inburgering.’

Folman verslikt zich bijna in haar bier van het lachen.

‘Dit lijkt me het goede moment om onze samenwerking te formaliseren, Geert,’ zegt Floris-Jan Verbeet met een breed gebaar naar de wereldkaart achter hem. ‘Wij zijn inmiddels vrijwel letterlijk actief in alle werelddelen – behalve in Antarctica dan, natuurlijk – en zowel ons klantenbestand als onze omzet groeit sprongsgewijs. En als ik me niet vergis, zijn jullie inmiddels ook een heel stuk verder sinds ons vorige gesprek.’

Geert van de Broeke, de brede man die aan de andere kant van de vergadertafel zit, kijkt goedkeurend naar de muurbrede kaart en knikt naar zijn gesprekspartner.

‘Daar heb je gelijk in. Voor zowel onze Duurzaamtravel als jouw Florjax Reizen geldt dat we belangrijke stappen hebben gezet in de snelgroeiende markt. Schaalvergroting en verbreding van ons gezamenlijke aanbod zullen, zoals jij bij ons vorige overleg al aangaf, de komende tijd doorslaggevend zijn voor onze uitbreidingsplannen. Anders lopen we een niet meer in te halen achterstand op ten opzichte van de marktleiders. Je had gelijk toen je zei dat we zo iets niet mogen laten gebeuren. En volgens mij zijn onze ondernemingen nu klaar voor de volgende stap.’

Er verschijnt een grote grijns op het gezicht van de slankere en jongere man tegenover hem. ‘Daar ben ik blij om, Geert,’ zegt hij vrolijk. ‘Ik verheug me bijzonder op een intensievere samenwerking. Natuurlijk moeten onze advocaten en financiële mensen daar nog de nodige voorbereidingen voor treffen, maar ik ben ervan overtuigd dat we daar wel uit zullen komen. Wat heeft jouw voorkeur? Een overnameconstructie, een fusie of misschien een andere vorm van

krachtenbundeling? En op termijn misschien een beursgang?’

De oudere man schiet in de lach.

‘Niet te veel op de zaken vooruitlopen, FJ, eerst moeten we elkaars bedrijven nog laten doorlichten en de mogelijkheden voor integratie op een rijtje stellen. Bovendien zal ik natuurlijk de stille vennoten moeten zien warm te maken voor het idee dat we onze zelfstandigheid gaan verliezen – in deze vorm dan in elk geval. Zulke dingen liggen gevoelig bij een voormalig familiebedrijf, dat zul je beseffen.’

Verbeet knikt. ‘Natuurlijk. Wat dat betreft zit ik in een makkelijker positie, als enige aandeelhouder van mijn bv, met slechts één stille vennoot. Maar misschien kunnen we een principeovereenkomst opstellen en in grote lijnen alvast een tijdpad uitzetten, want ik...’

Op dat moment wordt er geklopt. Zonder op een antwoord te wachten doet een jonge vrouw de deur open en loopt meteen naar binnen.

‘Dit komt slecht uit, Jeannette,’ zegt Verbeet geïrriteerd. ‘We zitten midden in een belangrijke bespreking en...’

Pas dan ziet hij de paniekerige uitdrukking op het gezicht van zijn secretaresse.

‘Is er iets mis?’ vraagt hij, terwijl hij langzaam opstaat. ‘Bericht van mijn vader?’

Hij maakt een verontschuldigend gebaar naar zijn gesprekspartner en legt uit: ‘Mijn vader is deze week opgenomen in het ziekenhuis. Het ziet er niet zo goed uit.’

‘Nee, nee, het is niet uw vader,’ verzekert de jonge vrouw hem haastig. ‘Ik heb net bericht gekregen van de IT-afdeling.’

Meteen is de ergernis terug op het gezicht van Verbeet. ‘Jeannette, dit is toch niet het moment...’ begint hij.

‘We weten nu hoe het komt dat ons netwerk de laatste tijd zo traag was,’ gaat de secretaresse verder alsof ze de tegenwerping niet heeft gehoord. ‘Dat blijkt de afgelopen tijd door een externe partij te zijn gebruikt om cryptovaluta te delven en enorme hoeveelheden spam-mails te versturen.’

‘Wat?’

De vrouw maakt een verontschuldigend gebaar. ‘Ze hadden het

erover dat ons computersysteem nu een soort zombie is, die van buiten wordt aangestuurd. Sorry, ik weet niet precies wat dat allemaal inhoudt, maar ik begrijp wel dat we grote problemen hebben.’

‘Allemachtig,’ verzucht Verbeet, terwijl hij zich langzaam weer in zijn stoel laat zakken. ‘Die praktijken zijn nu toch wel stilgelegd, mag ik hopen?’

‘Ingmar en de rest van de IT-afdeling zijn er volop mee bezig. Zodra ze wisten wat er mis was, hebben ze meteen ook een extern bureau ingeschakeld om te zien wat er te redden is,’ vertelt de jonge vrouw.

‘Te redden?’ echoot haar chef.

Ze knikt. ‘Het is waarschijnlijk dat er inmiddels gegevens gestolen zijn. We weten in elk geval dat er bestanden met klantgegevens zijn gecorrumpereerd. En bepaalde delen van ons archief zijn niet meer benaderbaar vanuit ons systeem.’

Verbeet kijkt haar ongelovig aan. ‘En we hebben nog wel zo geïnvesteerd in cybersecurity de afgelopen jaren! Hoe is dit mogelijk?’

Zijn secretaresse haalt verontschuldigend haar schouders op. ‘Dat moeten we nog uitzoeken, ben ik bang. Eerst moeten we de schade vaststellen en zo veel mogelijk herstellen.’

Van de Broeke staat op en knoopt zijn colbertjasje dicht.

‘Het lijkt me verstandig als we dit gesprek op een later moment voortzetten, FJ,’ zegt hij ernstig. ‘Nu jullie netwerk gehackt is, ontstaat er een geheel nieuwe situatie, juist voor bedrijven die online zo actief zijn als wij. Ik ben bang dat onze aandeelhouders momenteel niet staan te springen om een fusie of een andere vorm van samenwerking aan te gaan met Florjax Reizen. Het spijt me. Bel me maar als je uit de problemen bent.’

‘Jaja, natuurlijk,’ antwoordt Verbeet automatisch.

Verslagen kijkt hij de man na, die met een vriendelijke hoofdknik naar zijn secretaresse de vergaderkamer uit loopt.